

Святочныя сувеніры

ліся значкі, і на сарочцы юнака з Кіпра або Афрыкі можна было ўбачыць невялікі значок з надпісам «Мінск». На блакітнай эмалі будынак Палаца культуры. На другім значку — сілует легендарнай Ціраславскай лямпы Брэсцкай крэпасці.

Гэтыя значкі былі зроблены прамкамбінатам Фрунзенскага раёна г. Мінска. Расказваючы пра іх, дырэктар камбіната Н. Невядомскі паказаў і пра тое, як рытукоўца да 40-й гадавіны Беларускай ССР работнікі гравёрнага цэха.

А МАЛЬ кожны, каму даўдася быць на VI Сусветным фестывалі ў Маскве, набыў сабе які-небудзь сувенір. Многія асабліва цікаві-

болы ста тысяч штук. Гаворачы аб рабоце гравёрнага цэха тав. Невядомскі адзначае, што выпуск значкоў справа складаная, патрабуе глыбокай ведаў гравёрнага майстэрства. Перш чым прыступіць да выпуску сувеніраў, работнікам прамкамбіната прыйшлося пазнаёміцца з вытворчасцю Мінскага двара ў Ленінградзе, дзе працуюць лепшыя гравёры краіны.

Беларускія гравёры тт. Фукс, Гуткевіч і іншыя авалодалі складанай вырабоў штампамі са сталі і апрацоўкі тамбаку — сплаву мідзі, на які кладзецца тугаплаўкая ювелірная амаль. Дарчы, і сам працэс амальвання вельмі складаны, вядома, напрыклад, 150 гатункаў эмалі. А кожны з іх апрацоўваецца рознымі тэмпературамі. Цяпер майстэрства амальвання авалодваюць 11 вучанцаў.

На здымках: значкі-сувеніры, якія прамкамбінат рыхтуе да свята, справа ўверсе — работніцы Н. Станкевіч, Л. Стэжкая і З. Давыдава за працай. Фота Ул. Крука.

На фабрыцы кнігі

ДЛЯ таго, каб уявіць магутнасць паліграфічнага камбіната імя Я. Коласа, дастаткова прывесці некалькі лічбаў: кожны суткі з камбіната выходзіць з экзэмпляраў кніг. За год да ча робіцца і мільён адбіткаў друкаваных аркушаў. Гэта не маяка. Паліграфічная база камбіната ў бліжэйшым будучым з'явіцца з'явіцца да 60 мільянаў адбіткаў у месяц.

Выпуск гатовай прадукцыі з кожным днём узрастае. Гэта тлумачыцца ў першую чаргу тым, што на фабрыцы кніг устаноўлена найвышэйшае ачышчальнае абсталяванне. Вось, напрыклад, ратацыйная машына ПРК. Ён вытворча магутнасцю — 50-55 тысяч адбіткаў за змену. На машыне ўстаноўлены фоталактронныя прыстасаванні, з дапамогай якіх аўтаматычна выяўляюцца склейкі паперы.

У гэтыя дні на камбінате наглядзецца асабліва працоўны ўдзельнік. Друкары, лінацтышты, брашураўшчыкі ўзялі на сябе абавязальствы дастойна сустрэць 40-ю гадавіну ўтварэння Беларускай ССР: да тэрмінова выканаць план, выпускаць прадукцыю толькі выдатнай якасці. А прадукцыя камбіната ўсяляка. Тут падручнікі, мастацкая, навукова-тэхнічная і сельскагаспадарчая літаратура, плакаты, альбомы, паштоўкі. Толькі ў першай палавіне гэтага года выйшлі з друку кнігі твораў П. Галавача, К. Кірэвіч, С. Шусткевіча, І. Мележа і другіх беларускіх пісьменнікаў.

Калектыву паліграфічнага камбіната выпаў гонар працаваць над юбілейнымі выданнямі. Гэта — лепшыя творы пісьменнікаў, якія выйдуць да 40-й гадавіны ВССР. Сярод іх раман «Векі памонныя дні» М. Лынькова, «Выбранае» Я. Купалы, паэма «Новая зямля» і трылогія «На рэстантах» Я. Коласа, зборнікі «Успаміны ўдзельнікаў партызанскага руху Беларусі», «Успаміны ўдзельнікаў рэвалюцыйнага руху ў Заходняй Беларусі» і іншыя.

Валікі заказ прыняты ад мастакоў. Камбінат зробіць маляўнічы плакат «Слава КПСС». «40 год Савецкай Беларусі». «Нахай жыцье дружбы народаў ССРС». «Герб ВССР». «Гімн ВССР». Уключаны ў план выдання і знаходзяцца ў вытворчасці фотальбом «Мінск», мастацкія паштоўкі.

Паліграфікамабінат выконвае не толькі мясцовыя заказы. Тут заўкі маскоўскіх выдавецтваў. У аб'ёмным годзе будзе надрукаваныя вальмі тыражамі кнігі М. Горькага, В. Катаева, Л. Яноўскага, М. Піханова і другіх рускіх пісьменнікаў.

Паліграфікамабінат выконвае не толькі мясцовыя заказы. Тут заўкі маскоўскіх выдавецтваў. У аб'ёмным годзе будзе надрукаваныя вальмі тыражамі кнігі М. Горькага, В. Катаева, Л. Яноўскага, М. Піханова і другіх рускіх пісьменнікаў.

Паліграфікамабінат выконвае не толькі мясцовыя заказы. Тут заўкі маскоўскіх выдавецтваў. У аб'ёмным годзе будзе надрукаваныя вальмі тыражамі кнігі М. Горькага, В. Катаева, Л. Яноўскага, М. Піханова і другіх рускіх пісьменнікаў.

Паліграфікамабінат выконвае не толькі мясцовыя заказы. Тут заўкі маскоўскіх выдавецтваў. У аб'ёмным годзе будзе надрукаваныя вальмі тыражамі кнігі М. Горькага, В. Катаева, Л. Яноўскага, М. Піханова і другіх рускіх пісьменнікаў.

Паліграфікамабінат выконвае не толькі мясцовыя заказы. Тут заўкі маскоўскіх выдавецтваў. У аб'ёмным годзе будзе надрукаваныя вальмі тыражамі кнігі М. Горькага, В. Катаева, Л. Яноўскага, М. Піханова і другіх рускіх пісьменнікаў.

Паліграфікамабінат выконвае не толькі мясцовыя заказы. Тут заўкі маскоўскіх выдавецтваў. У аб'ёмным годзе будзе надрукаваныя вальмі тыражамі кнігі М. Горькага, В. Катаева, Л. Яноўскага, М. Піханова і другіх рускіх пісьменнікаў.

Паліграфікамабінат выконвае не толькі мясцовыя заказы. Тут заўкі маскоўскіх выдавецтваў. У аб'ёмным годзе будзе надрукаваныя вальмі тыражамі кнігі М. Горькага, В. Катаева, Л. Яноўскага, М. Піханова і другіх рускіх пісьменнікаў.

Паліграфікамабінат выконвае не толькі мясцовыя заказы. Тут заўкі маскоўскіх выдавецтваў. У аб'ёмным годзе будзе надрукаваныя вальмі тыражамі кнігі М. Горькага, В. Катаева, Л. Яноўскага, М. Піханова і другіх рускіх пісьменнікаў.

Паліграфікамабінат выконвае не толькі мясцовыя заказы. Тут заўкі маскоўскіх выдавецтваў. У аб'ёмным годзе будзе надрукаваныя вальмі тыражамі кнігі М. Горькага, В. Катаева, Л. Яноўскага, М. Піханова і другіх рускіх пісьменнікаў.

Паліграфікамабінат выконвае не толькі мясцовыя заказы. Тут заўкі маскоўскіх выдавецтваў. У аб'ёмным годзе будзе надрукаваныя вальмі тыражамі кнігі М. Горькага, В. Катаева, Л. Яноўскага, М. Піханова і другіх рускіх пісьменнікаў.

Паліграфікамабінат выконвае не толькі мясцовыя заказы. Тут заўкі маскоўскіх выдавецтваў. У аб'ёмным годзе будзе надрукаваныя вальмі тыражамі кнігі М. Горькага, В. Катаева, Л. Яноўскага, М. Піханова і другіх рускіх пісьменнікаў.

Паліграфікамабінат выконвае не толькі мясцовыя заказы. Тут заўкі маскоўскіх выдавецтваў. У аб'ёмным годзе будзе надрукаваныя вальмі тыражамі кнігі М. Горькага, В. Катаева, Л. Яноўскага, М. Піханова і другіх рускіх пісьменнікаў.

Паліграфікамабінат выконвае не толькі мясцовыя заказы. Тут заўкі маскоўскіх выдавецтваў. У аб'ёмным годзе будзе надрукаваныя вальмі тыражамі кнігі М. Горькага, В. Катаева, Л. Яноўскага, М. Піханова і другіх рускіх пісьменнікаў.

ЛІТЭРАТУРА І МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАВЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕННІКАЎ ВССР

№ 57 (1279)

Серада, 16 ліпеня 1958 года

Цана 40 кап.

Сілы міру перамогуць, — мы верым у гэта

Сёння, 16 ліпеня, у Стакгольме адкрыецца Сусветны Кангрэс за разабранне і міжнароднае супрацоўніцтва. У прыгожы паўночны горад, сталіцу Швецыі, з усіх куткоў зямлі з'ехалі пасланцы народаў, каб выказаць сваю волю да захавання міру. Сярод прыбылых людзей розных прафесій, узростаў, маёмасных станаў, колеру скуры, розных вераванняў.

Мір! Гэтае маленькае, кароценькае слова заўсёды ў чалавечых сэрцах. Толькі ва ўмовах міру і бласквей можна рушыць наперад развіццё эканомікі і культуры, толькі ва ўмовах міру і бласквей найвышэйшае адкрыццё чалавечага гена — атамная энергія зможа ўвайсці на новую ступень развіцця сусветнага цывілізацыю. Мы ўжо сёння з'яўляемся сведкамі запуску стужкі спадарожнікаў у аблоку. Пройдзе невялікі час і чалавек стане магчымым палёт на месяц.

Аднак адкрыццё атамнай энергіі тоіць у сабе не толькі невычэрпыя сілы для развіцця эканомікі; яно таксама тоіць у сабе і вялікі разбурацельны сіл. Выкарыстанне атамнай энергіі ў вайсковых мэтах пагражае ўсёму свету, кожнаму чалавеку, у якім бы кутку зямнога шара ён ні знаходзіўся. Ужо цяпер вялікую шкоду наносіць чалавечу выпрабаванні атамных і вадародных бомб.

Савецкі Саюз зрабіў высакародную справу — першым спыніў выпрабаванні атамнай зброі і звярнуўся з прапановай да ўрада Англіі і ЗША паследаваць яго прыкладу.

Пастанова Савецкага ўрада аб спыненні выпрабаванняў атамнай зброі адказвае самым гарачым жаданням мільянаў простых людзей. На гэтую пастанову жыва адгукнуліся людзі самых разнастайных прафесій і ўсе яны віталі рашэнне нашага ўрада як выдатны крок у справе ўмацавання міру. Савецкі Саюз, які прыкладае многа намаганняў да склікання нарады на вышэйшым узроўні, зрабіў вельмі многае і для падтрымання міру і ачышчэння міжнароднай напружанасці.

Аднак, на вялікі жаль, прапанова Савецкага Саюза, які першым спыніў выпрабаванне атамнай зброі, не знайшла падтрымкі з боку ўрадаў ЗША і Англіі. Гэтыя дзяржавы працягваюць выпрабаванне атамнай зброі і гонюць забараніць, вышукваюць усялякі прычынны для аддалення або зрыву склікання нарады на вышэйшым узроўні.

У такіх умовах сабраўся Стакгольмскі Кангрэс за разабранне і міжнароднае супрацоўніцтва.

Прадстаўнікі ўсіх народаў абмяркуюць

самыя надзённыя, хваляючыя пытанні аб разабранні, спыненні выпрабаванняў і забароне вытворчасці атамнай зброі, аб развіцці мірнага супрацоўніцтва паміж народамі. Такія мэты Кангрэсу. На Стакгольмскі Кангрэс ускладаюць вялікія надзеі людзі, якім дарог мір, якія любяць жыццё і радасць чалавеча.

Вялікую энергію праяўлялі сілы міру ў падрыхтоўцы да склікання Кангрэсу. На барацьбу за мір узяліся народныя масы розных краін.

Уся Шатландыя пратэставала супроць стварэння баз на яе тэрыторыі. Жанчыны Англіі правалі канферэнцыю «Жанчыны і атамная зброя». Шахцёры Паўднёвага Уэльса дамагліся сваю волю: «Даюць ракетныя базы! Спініце выпрабаванні вадароднай бомбы!» — патрабавалі яны.

Ад 80 да 100 працэнтаў працоўных розных прадпрыемстваў Францыі паставілі свае подпісы ў петыцыях супраць стварэння на тэрыторыі іх краіны пляцовак для запуску атамных ракет.

Прыхільнікі міру ў Італіі ўнеслі прапанову аб стварэнні безатамнай зоны ад Паўночнага да Міжземнага мора.

Вялікую папулярнасць у Федэратыўнай Рэспубліцы Германіі атрымаў «Камітэт барацьбы супраць атамнай смерці». У многіх гарадах адбыліся масавыя забастоўкі працэнтаў. Музыканты, мастакі, пісьменнікі працягваюць супраць атамнага забараніць.

84 буйных імяціх вучоных — членаў Берлінскай акадэміі — выступілі з заявай, у якой патрабуюць спынення выпрабаванняў атамнай зброі.

Прыхільнікі міру Індыі, Японіі, Бірма і Інданезіі, Цэйлона і Аб'яднанай Арабскай Рэспублікі патрабуюць ліквідацыі навішай над светам пагрозы атамнай вайны.

У ЗША таксама раздаюцца галасы, якія патрабуюць забароны атамных выпрабаванняў. Кватэры, публіцысты, відэа амерыканскія дзеячы, жаночыя арганізацыі выступаюць у абарону міру.

Прыхільнікі міру Аргенціны, Чылі, Бразіліі, Эквадора, Мексікі стаюць за спыненне выпрабаванняў атамнай зброі.

Пасланцы розных краін прынеслі на Кангрэс волю народаў астацца справу міру і ўмацаваць адзінаства ўсіх міжнародных сіл міру.

Прадстаўнікі вялікага сацыялістычнага лагера перад усім светам выказваюць волю сваіх народаў, якія патрабуюць ўмацавання міру ва ўсім свеце.

У першых рэчах барацьбітоў за мір ідуць савецкія людзі. Усім сэрцам вітаюць яны мірную палітыку, якая вынікае з гуманістычнай мэтай Савецкага ўрада і Камуністычнай

партыі, накіраваную на ўмацаванне міру ва ўсім свеце.

Савецкія людзі стаюць за моцны трымаць мір для ўсяго чалавечства. Хто, як не мы, ведаем ўсе жахі вайны, разбуранні гарадоў і вёсак, забойствы дзяцей і дарослых, горьч разлуку са сваімі самымі блізкімі, роднымі. Мы ведаем і цяжкасці, якія даялося адуць у часы аднаўлення сваёй краіны. Мы працягваем руку дружбы ўсім прыхільнікам міру і прапануем: «Давайце жыць у міры і дружбе».

У падрыхтоўцы да Кангрэсу ў Стакгольме ў нашай краіне прынялі ўдзел шырокае колы савецкай грамадскасці. Рабочыя і калгаснікі на сваіх сходах, прафсаюзы і камітэты жанчын, арганізацыі моладзі, дзеячы навукі і культуры з усяй гарадчыні сваіх сэрцаў выказваліся за падтрымку Кангрэсу. З 1 па 8 чэрвеня на ўсёй краіне праводзіліся «Тыдзень міру», прысвечаны падрыхтоўцы да Стакгольмскага Кангрэсу.

Савецкія людзі, рыхтуючыся да Кангрэсу, выказвалі свае думкі, пажаданні і надзеі на шматлікіх сходах, па радыё і ў друку. Аднадушна віталі скліканне Кангрэсу ўдзельнікі в'ездаў прафсаюзаў нашай Беларускай і іншых рэспублік.

Аднадушна падтрымка савецкімі людзьмі Стакгольмскага Кангрэсу праявілася і ў ім Савецкага Камітэта абароны міру было выказана пажаданне аб стварэнні фонда міру. У сувязі з гэтым ва ўсіх рэспубліках асобныя калектывы робяць ужо свае добраахвотныя ўзносы.

Як і людзі розных краін, савецкія прыхільнікі міру ўскладаюць на Стакгольмскі Кангрэс вялікія надзеі.

У рабоце Кангрэсу прымае ўдзел 45 дэлегатаў Савецкага Саюза. Удзельнікі пленума Савецкага Камітэта абароны міру, выбіраючы дэлегатаў Кангрэсу, ад імя ўсяго Савецкага народа накіравалі ім зрабіць усе магчымае для станаўлення рашэння пятага, пастаўленага перад Кангрэсам.

У дэлегацыю ад нашай краіны ўвайшлі перадавыя рабочыя, калгаснікі, вядомыя дзеячы навукі, пісьменнікі Мікалай Ціханав, Аляксей Суркоў, Ілья Эрэнбург, Ваўда Васілеўская, Аляксандр Карніччук, Пятрусь Броўка і іншыя.

Няма сумнення, што Стакгольмскі кангрэс унёсць у дэталі барацьбу народаў за мір новую слаўную старонку. Савецкія людзі спадзяюцца і вераць, што справа міру атрымае на Кангрэсе перамогу.

Аляксандра У. Сакратар Рэспубліканскага камітэта абароны міру.

Лекцыі, даклады, канцэрты

Савет сельскага Дома культуры, які працуе ў вёсцы Парочка Лагішынскага раёна, імянецца цікава і зместоўна праводзіць культурна-асветную работу.

Вялікая ўвага надаецца развіццю мастацкай самадзейнасці. Тут працуюць драматычны, харавы, танцавальны і музычны гурткі. У іх займаецца каля 60 чалавек. Гуртоўцы часта выступаюць з канцэртамі на агульнай сцэне, а таксама выязджаюць у суседнія калгасы.

Значнае месца ў рабоце Дома культуры займаюць лекцыі і даклады на палітычны, навукова-папулярны і сельскагаспадарчы тэмы. Праводзіцца яны раз у тыдзень. Пасля лекцыі ўдзельнікамі самадзейнасці наладжваюцца канцэрты або домашнія кінафілмы. Такія рэчы карыстаюцца поспехам у насельніцтва. На іх прыходзіць па 200—300 чалавек.

Арганізуюцца тут і літаратурныя вечары. На такіх вечарах, як правіла, робіцца нагляд аб творчасці пісьменніка, затым удзельнікі самадзейнасці чытаюць яго творы. Цікава прайшоў наядуна вечар, прысвечаны творчасці М. А. Някрасава. На вечары, прысвечаныя А. П. Чэхаву, драматычны гурток наказаў яго п'есу «Прапаўна».

Сярод калгаснікаў многа аматараў гульні ў шахматы і шашкі. Для іх штомесячна ў Доме культуры праводзіцца шахматна-шашачны турнір. У апошнім турніры ўдзельнічала больш 20 чалавек.

Створана агітбарада для лепшага абслугоўвання хлебабаў сельгасарцель «Праца», «Вальшвік» і імя Дзяржынскага.

Дзейнасць клуба знаходзіцца ў цэнтры ўвагі партыйнай арганізацыі калгаса.

С. ВОДЧЫЦ.

Літаратурны вечар

Днямі ў Чарыкаўскім раённым Доме культуры адбыўся літаратурны вечар, прысвечаны 40-годдзю Беларускай ССР. З дакладам аб з'яўленні Беларускай савецкай літаратуры за 40 год выступіў старшыня Магілёўскага абласнога літаратурнага аб'яднання Васіль Матвусь. Затым выступілі з чытаннем вершаў Аляксей Пысін, члены раёнскага літаратурнага аб'яднання рабочы Чарыкаўскага лясгасу А. С. Максіменка, вучань В. Перменаў, медыцынская сястра Р. Раснацова, калгаснік І. Вераб'еў і іншыя.

У заключэнне калектыву мастацкай самадзейнасці раёнскага Дома культуры даў канцэрт.

А. НАВІН.

Гастрольныя паездкі

З поспехам прайшлі ў Магілёўскіх канцэрты аркестра Беларускай філармоніі.

Адзін з канцэртаў быў прысвечаны творчасці беларускіх кампазітараў. Аркестр выканаў другую сімфонію Пукста, урочышную ўвершуру Цішкоўскага «Свята на Палесці», «Пазаму-легенду» маладога кампазітара Гасебова па матывах паэмы Янкі Купалы «Маліла зьява», мазурку з оперы Лукаса «Кастусь Каліноўскі». Аўтасты філармоніі Р. Аўганомана і А. Курьянава выканалі дуэты «Беларусь-Радзіма» і «Лясную песню» Алоўшчына.

Выязджаў аркестр з канцэртамі і на Магілёўскі завод пад'ёма-транспартнага абсталявання. Зараз аркестр выехаў у Бабруйск.

У Гомель прыехаў Магілёўскі абласны драматычны тэатр. У яго рэпертуары спектаклі «Галоўная стаўка» К. Губаравіча, «Чаму ўсміхаліся зоркі» А. Карніччука «Выбух» М. Альтухова і М. Гарулёва і інш. Акрамя выступленняў на асноўнай сцэне, магіляўчане дадуць рад выязных спектакляў, выступіць з канцэртамі ў рабочых і калгасных клубах.

У сталіцу Савецкай Латвіі — горад Рыгу выехалі салісты балеты Н. Давыдзенка і В. Міронаў. Яны прымуць удзел у вялікім свяце танца, якое праводзіцца ў Рызе.

Актыўныя чытачы

Два паслуг чытачоў Асаўскай клубнай бібліятэкі Клічэўскага раёна мейша дзевяць тысячам палітычнай, мастацкай, сельскагаспадарчай, навуковай літаратуры. Сярод чытачоў бібліятэкі — каля 170 калгаснікаў і механізатараў. Многія з іх пасябра-

валі з кнігай. За апошні час на некалькі кніг прачыталі брыгадзір Данила Максімовіч, калгаснікі Сяргей Аўсінскі, Уладзімір Ільчынскі, механізатар Сцяпан Ільчынскі і іншыя. Загалюч клубна Уладзімір Максімовіч арганізоўвае дыспуты, праводзіць гур-

Разнастайныя мерапрыемствы

Значны кніжны фонд мае бібліятэка клуба Гомельскага аблспасветна. Тут налічваецца 31 тысяча кніг па ўсім галінах ведаў. Колкысць літаратуры ўвесь час расце. Сёння на набыццё кніг асінгавана 13 тысяч рублёў.

Сярод чытачоў бібліятэкі — людзі розных узростаў і прафесій. Сярод іх прыцягвае асабліва праца да вельмі асабліва многа чытачоў работніцы арцелі «Аб'яднанне» Ларыса Глазман, яе муж Сямён Глазман, шафёр Уладзімір Тулушаў.

У гарадах і раёнах вобласці бібліятэка мае 13 кнігаспавак, паслугамі якіх карыстаецца 700 чалавек. Асабліва пільна працуюць кнігаспавак у Карме, Рачыцы, Ветцы.

Работніцаў бібліятэкі Марыю Громык, Ніну Парфяноўніч і Надзю Бутрымаўча часта можна бачыць з важкімі пакумамі кніг у вытворчых цэхах прамысловых арцелей

Гомеля «Кааператыўны шлях», «Трэцяя пяцігодка», «Працаўнік» і інш.

Па ініцыятыве бібліятэкі і з дапамогай актывных чытачоў у клубе аблспасветна і непазрэзана ў арцелі часта наладжваюцца літаратурныя вечары, канферэнцыі чытачоў, арганізуюцца літаратурныя выступы. З вялікім поспехам прайшла канферэнцыя па кнізе «Партызанскі край» В. Ліўневава. Многа чытачоў прыйшло на канферэнцыю па рамачу «Малодасць з намі» В. Кочавава, якая праведзена ў арцелі імя Крушчова (Нова-Беліца). Бібліятэка рыхтуе канферэнцыю па рамачу «Рышчы» І. Шамкіна. Увагу наведвальнікаў бібліятэкі прыцягвае літаратурная выстаўка «Беларуская ССР за 40 год». На сцянах сабраў многа твораў беларускіх пісьменнікаў.

В. СЯМЕНАЎ.

Уся сям'я — удзельнікі самадзейнасці

У калгасе імя К. Лібкехта Выхаўскага раёна вялікім афарытэтам карыстаюцца самадзейныя артысты — сям'я Стральцоў. Яна з'яўляецца актывным удзельнікам мастацкай самадзейнасці.

Наядуна на палымым стане сям'я Стральцоў дала чарговы канцэрт. Цёпла сустракалі глядачы бацьку Арцёма і маці Марыю.

Яны выканалі песні: «Застольную», «Калінушка» і іншыя. Дачка Ларыса выканала танцы «Галак», «Лявоніху», якія сыграў на гармоніку іх сын Уладзімір. Зараз сям'я Стральцоў рыхтуе новую праграму.

А. БУБЛІКАЎ.

Рыхтуюцца да свята

Актывна рыхтуюцца да 40-годдзя Беларускай ССР удзельнікі мастацкай самадзейнасці завода «Гомельскаш». Зараз тут аб'яднаны конкурс на лепшае чыталіца, спевака, танцора, музыканта, на лепшы харавы і драматычны калектыв. У першым туры ўдзельнікі конкурсу выступіць у чырвоных кутках ішаў, у другім — на сцэне заводскага клуба.

У падборы рэпертуару вялікую дапамогу ўдзельнікам конкурсу аказвае заводская прафсаюзна-літаратурная выстаўка кнігаў, слевачоў, музыкантаў, самадзейных акцёраў тут вялікі выбар мастацкай і дапаможнай літаратуры, аднаактоўныя п'есы, зборнікі

Поступ усемагаўтнага чалавека

(З падарожнага бланкота)

Кожны раз, прыладжваючы ў сталіцу нашай Радзімы, хочацца хоць некалькі гадзін правесці на Усеагульнай сельскагаспадарчай і прамысловай выстаўках — у гэтым казначым горадзе багата і характна, дзе нельга быць абываемым, нельга не захапіцца, бо заўсёды тут сустраеш штосьці новае, незвычайнае, невядомое зусім або вядомае толькі на друку. Сёлетым такім новым для мяне з'явіліся павільёны «Навука» і «Хімічная прамысловасць». І, бадай, не толькі для мяне, а для многіх наведвальнікаў — і масквічоў, і не масквічоў, бо ў гэтых павільёнах заўсёды людзьмі — і раіцай, і пошым ветарам.

У павільёне, дзе паказваюцца дзейнасць Акадэміі навук ССР, выходзіць нібы ў якую палеаную скарбоніцу. На фоне намалюванага на сцене зорлага маскоўскага неба, над зямным паўшар'ем з сілуэтамі аэрамацінаў будынкаў сталіцы застылі, прымацаваны да выгнутага крашчэйнага, бліскучага шару. Гэта першы востры небавады ішоў у гісторыю чалавечтва перамогай навуковай думкі, першы савецкі штучны спадарожнік Зямлі, першы разведчык космасу. Такім мы яго бачылі на здымках у газетак летася — круглым, вусатым... «Бусы» ў выглядзе чатырох стрэжынаў — амаль паўсферычнай даўжыні — гэта радыёантэны, з дапамогай якіх ажыццяўлялася сувязь зямной планеты з закінутым увысь целам, напакананым рознымі прыладамі для даследавання касмічнай прасторы. Друга стаяць тут і стары, і малы, рабочы і калгасны, настаўнік і студэнт, замужні турніст і школьнік, стаўлены дыханне ад захвалення сілай розуму тых савецкіх людзей, якія ўсё гэта прыдумалі, тонкім майстэрствам тых сапраўдных залатых рук, якія ўсё гэта зрабілі.

І гэтак захопленне не меншае, а ўзрастае, калі заходзіш у наступную залу. Тут другі і трэці спадарожнікі выставлены ў іх натуральную велічыню. Гэта, калі можна так сказаць, аўтарскае паўтарэнне штучных касмічных цел.

Другі спадарожнік Зямлі паказваюцца тут распакаваным. «Зекскурсавод» — юнак, але гаворыць упэўнена, папулярна і, відаць, дасканала ведае ўсё, бо на запятаным адказе хутка, вычарпальна. Ён разказвае аб прызначэнні ўсіх прылад, якімі ён забяспечаны другі спадарожнік.

Мноства самай разнастайнай і самай дасканалай апаратуры, якую наведвальнікі павільёна маюць магчымасць бачыць «сваімі вачыма» забяспечыла рогулярныя навіранні над сонечным спектрам, касмічнымі праменямі, тэмпературай, ціскам і саставам паветра ў космасе, над іонаізацыяй яго. Найбольш шырокая праграма навіранняў ажыццяўляецца зараз у час палёту троегата спадарожніка, копія якога таксама выстаўлена ў цэнтры залы. Вядзючы памыры спадарожніка, яго салідная вага выклікае найбольшае захваленне — так і чуецца то ў адной, то ў другой групе наведвальнікаў: «Якая ж сіла спатрабілася, каб вынесці амаль паўтары тонны на такую вышыню?»

А сіла гэта — высокі ўзровень савецкай навуцы, сапраўдны тэхнічны прагрэс нашай прамысловасці, якія здольны адукаваць сёння самыя глыбокія тямніцы матэрыі. У гэтым пераконавацца, калі, адштурхнуўшы ад спадарожніка, пачынаеш назіраць за дэмонстрацыяй вылічальнай машыны, якая бездобраю і хутка падлічвае самыя доўгія рады лічбаў.

Выстаўлена тут і сконструйваная савецкімі вучонымі і інжынерамі інфармацыйная машына з «вядлікай памяццю». Выправаць ёе дзейнае можа кожны — для гэтага трэба выбраць на табліцы пытанне, адказа на якое вас цікавіць, і лічыць, што стаяць супраць гэтага пытання, набраць звычайным дыскам тэлеграфнага апарата. На экране неадліжнага тэлевізара адна за другой ігнэна запальваюцца зялёныя кропачкі, з якіх складаюцца лічбы, літары і словы адказу.

Сапраўды, «разумная» машына! За адну секунду яна «прагортвае» каля 30 тысяч друкаваных старонак, закладзеных у «пам'яць» машыны. Такія машыны складуць неабходнае аўтаматычную навукова-тэхнічную бібліятэку.

Пераходзячы ад прыбора да прыбора, усё больш адчуваеш, што надзішоў час аўтаматызацыі розных працэсаў прамысловай вытворчасці, час вызвалення чалавека ад цяжкай фізічнай працы. Хіба ж не пра нябачаны росквіт чалавечых талентаў? Хіба не аб далейшым нечутковым прагрэсе ў народнай гаспадарцы краіны, якая будзе камунізм, сведчаць выстаўлены ў павільёне «Навука» прылады і мадэлі ўстановак для аўтаматычнага кіравання рознымі працэсамі. Макет радыёдыспетчэрскага пункта для кіравання нафтапрамысламі паказваецца ў дэмані, а побач дыспетчэрскае пульт для кантролю і кіравання 36 рознымі аб'ектамі, якія могуць быць размешчаны ў любых спалучэннях уздоўж двухпраходнай лініі сувязі. Знікае неабходнасць у рабочым для кожнага станка, іх замяняе інжынер, які сядзіць за дыспетчэрскай пультам. Гэта ўжо — заўтра, і недалёкае заўтра нашай індустрыі.

Савецкі чалавек заваяваў атам і падрадкаваў яго мірным мэтам, ён паслаў ўзгустак сваёй думкі ў касмічную прастору, каб разгадаць яе тэмніцы і наблізіць пару міжпланетных зносін. Савецкі чалавек уступіў сёння ў спаборніцтва з прыродай — ён за адно ігнэнае стварэнне, на што прырода трыццаці гады, а часам і стагоддзі: ежура, тканіны, фарбы, пластымасы, з якіх можна зрабіць станок, машыну, бытавую рэч, пабудаванне дом. Надзішоў час, калі штучныя матэрыялы ўступаюць у спаборніцтва з прыродай, калі чалавек пачаў служыць па-новаму багачэйшым запасам зямных непраў — нафта, прыродны газ, каменным вугалю, фасфатныя руды, калі хімія становіцца самай магутным фактарам прагрэсу савецкага грамадства. Імяна гэтыя думкі ўнікаюць пры аглядзе павільёна «Хімічная прамысловасць».

Падлогу стаяць наведвальнікі калі прадстаўлены ў разрэзе двухпакатовай кватэры дома, у якім сцены, падлога, столь і ўнутранае абсталяванне зроблены з пластыку і толькі нясуцы каркас — жалезабетонны. Такія дамы — шлях да рэзкага падзешаўлення жыллёвага будаўніцтва. Сапраўды — сцены маніпуляцыя з пліт дэкаратыўных пластыкаў, значыць, не трэба іх мураваць, не трэба тынкаваць, фарбаваць. Падлога зроблена таксама з пліт, але ўжо драўніна-стружачкавая, якія зверху пакрытавыя поліэтыленавым лінолеумам. Ванна, мэбля, кухоннае абсталяванне, трыбаўрады — усё гэта з хімічных прадуктаў: шклянішты, поліэтылену, драўніна-стружачкавых пліт і сінтэтычных смол. Хіміі належыць будучыня крозь — у будаўніцтве, у вырабе машын, прамысловага абсталявання бытавых рэчаў.

Сваімі вачыма тут можна бачыць аксперыментальныя ўзоры гоначанага аўтамабіля, лодкі, карпусы якіх зроблены з пластыку — моцна, трывала, танна, прыгожа! Пластык выцэняюць з машынабудавальнай прамысловасці каларыяны металы і сплавы — у падшыўках замест бронзавых укладышаў умяваюцца тэкстільныя, з тэкстільнага ж выкананы бачныя машынныя часткі для аўтамабіляў... Таксама трывала, танна, зручна!

Хімія заклікана замяніць у прамысловай вытворчасці, у быце чалавека ўсё дарагое, вострадафіцытнае, зробленае з прыроднай сыравіны.

Трыбаўрады і пасады з арганічнага шкла трывалыя, танныя, не б'юцца, не акісляюцца, не дымнеюць. Значыць, будучыня з арганічным шклом. Разам з іншымі пластыкамі яго замяніць дарагі метал і прынесе народнай гаспадарцы міліяны рублёў эканоміі.

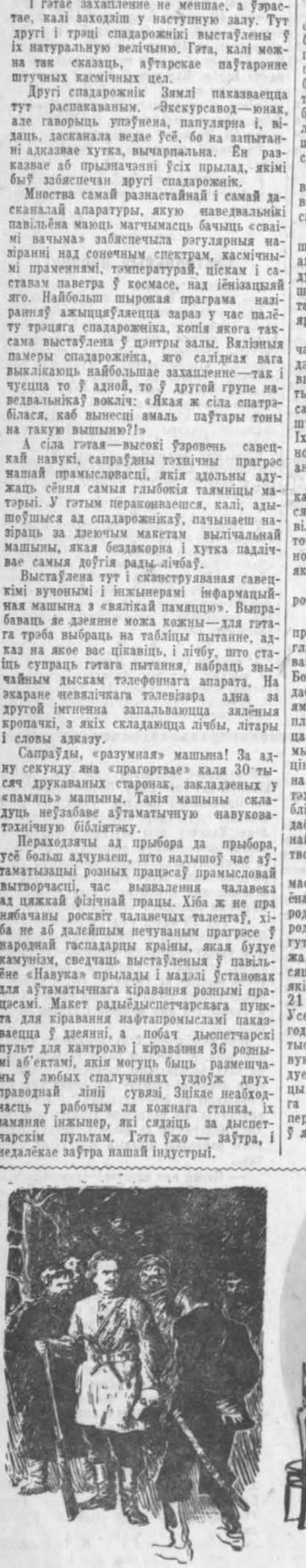
Не быў у гэтым павільёне ніводнага чалавека, які не спыніўся б у зале, дзе дэманструюцца ўзоры штучных тканін вылічальнай прыгажосці. Сотні налічваюцца ад столь да падлогі найярэйшых, з самымі разнастайнымі малюнкамі палотнішчаў выклікаюць усеагульнае захваленне. Іх адносінае ад натуральных толькі адно — дэшевизна. Тут — капрон, нейлон, анід, энант, даўсан, нітрон...

Савецкі Савоз — раздзіма сінтэтычнага кашучку. Аб гэтым сведчаць дэсяткі тысяч гумавых вырабаў, выстаўлены ў павільёне: ад велізарнай пакрышкі для 40-тоннага самазвала да своеаблівага папюшкіма чудаўнага гумавых цацак, калі якіх заўсёды поўна дзясні.

А мінеральныя ўгнаенні, а дахмікічныя, розныя хімічныя рэактывы, лакі, фарбы... Чалавек з дапамогай хіміі перамагае прыроду: паветра ператварае ва ўгнаенні, гліну — у алюміній, пясок — у шкло, ваяныкі — у цемент, дрэва — у тканіны... Больш таго, узброены хімія чалавек наладзіў розным рэчывам тую ўласцінасць, якія яму патрэбны: ён можа прымуціць камень плаваць, баваюну ўзрывацца, гуму зрабіць прагнатычнай, а шкло вытрымліваць самыя моцныя ўдары. Найдарабейшыя часткі — малекулы на волі хімікаў старанна працуюць у многіх галінах сучаснай тэхнікі, каб прысפעшыць яе працэ, наблізіць пару сапраўднага багата зямных даборт, закладаных забяспечыць чалавеку найліпшыя ўмовы для жыцця і працоўнай творчасці.

Чалавечтва ўступіла ў век атам, космасу, хіміі. Наведанне толькі дзю павільёнаў раскрывае дзівосны свет рэчаў, народжаных у спаборніцтве чалавека з прыродай, якія доўгія як і лічылі ўсеагульнай і непадуднай яго волі. І, муціць жа, немагчыма ні на дзень, ні нават за месяц агледзець тмя 60 тысяч эканаміаў, якія прадстаўлены на Усеагульнай агляд у 21 павільёне і на адэртных пляцоўках Усеагульнай прамысловай выстаўкі 1958 года. Народ глядзіць плён працы звыш тысячы прамысловых прадпрыемстваў, навукова-даследчых інстытутаў і шчыра радуецца сваім поспехам у тэмніцы і навуцы, у будаўніцтве светлага камуністычнага заўтра. Накаідзе выстаўку і нібы чужы пераможны поступ усемагаўтнага чалавека ў яго змаганні з тэмніцамі прыроды.

Ул. ЮРЭВІЧ.

У Белдзяржвыдавстве выходзіць кніга І. Клаза «Подснежники», ілюстрацыі да якой зрабіў мастак М. Гуцеў.

На здымку: ілюстрацыі да кнігі.

Тэатр на гастроллях

Змястоўны і цікавы гастрольны сезон тэатраў і творчых калектываў Савецкай Беларусі ў не бліжэйшым годзе. Яны выступаюць не толькі перад працоўнымі Беларусі, але і перад тэатральнымі брацімі рэспублік: у сталіцы Украіны — Кіеве, Ленінградзе, Баку...

З выключным поспехам прайшлі гастроль харавой капелі пад кіраўніцтвам Р. Шыры ў Польскай Народнай Рэспубліцы. Гэта сапраўды былі гастролі дружбы.

Як жа правіць свае гастролі Беларускі тэатр юнага глядача?

Гэта па сутнасці першы «вядлікі гастроль» нашага калектыву, у час якіх мы паказалі не толькі адну-два спектаклі, як гэта было на падліне ці на фестывалі ў Маскве, а ўвесь свой асноўны репертуар.

Што гаварыць, мы вельмі хваляваліся за лёс сваіх гастроль у Гомелі. Мы ведалі, што гомельскае асабліва патрабавальнае глядацтва. Яны бачылі на сцене свайго горада спектаклі лепшага ў свеце Маскоўскага Мастацкага тэатра імя Горькага, Маладога тэатра, спектаклі беларускіх тэатраў імя Янкі Купалы і імя Якуба Коласа, вядомых тэатральных калектываў Украіны.

Сёння мы можам шчыра сказаць, што экзамэн перад гомельскім глядацтвам мы вытрымалі. Пасля першага спектакля «Параць-кветка», які асабліва дзіла і сардэчна быў прыняты магчымачымі, пікавасць да гастроль нашата тэатра ўзрастае з кожным днём. Білеты на спектаклі былі раскуплены за тыдзень наперад. Усе нашы пастаўкі праходзілі пры перапоўненых залах. У гэты тэатр паказаў у Гомелі і вобласці 30 спектакляў і тры канцэрты, на якіх пабыла каля 25 тысяч дорослых і юных глядачоў. З перамога і да апошняга дня гастролі тэатра праходзілі пры поўных ампіах.

На спектаклях набывалі гоці з Польскай Народнай Рэспублікі, якія з цікавасцю прагледзелі спектакль «Восем дзек і медзведзік», створаны на песе польскай пісьменніцы І. Юргеніч, і пастаўку «Юныя месціцы». У кітэ вобласці гоці пакінулі наступны запіс:

«Спектакль «Восем дзек» на нас зрабіў выключнае ўражанне. Мы былі ўражаны не толькі ігой артыстаў, але і гарачым прыёмам яго юнымі глядачамі. Гэты маленькі спектакль робіць вядлікую справу, ён спрыяе творчаму абмену паміж працоўнымі Польчы і Беларусі, умацаванню братняй дружбы паміж нашымі народамі. Глыбока ўсхваляў нас і спектакль «Юныя месціцы», які знаёміць нас са старонкамі гераічнай барацьбы беларускай моладзі з фашысцкімі акупантамі.

Ваш тэатр робіць высакорную справу ў выхаванні юнаства і моладзі.

Жадаем вам новых творчых поспехаў у вашай пачаснай і карыснай працы.

Прафесар Антоні Лівавіч, адказны сакратар Таварыства польска-савецкай дружбы Тадуш Ксенджын, куратар на народнай аснове горада Катавіцы Фердынанд Рарын».

Спектаклі тэатра наведала і дэлегацыя моладзі братняй Літвы і нашы дарагія сябры — чарнігаўцы, якія запыталі беларускіх артыстаў да сябе на гастролі.

Нашы спектаклі, паказаныя ў Гомелі, не ўсе роўныя. Сярод іх ёсць больш удалы і менш удалы. Але ўсе яны праслаўны сучаснасцю і аптымізмам, жыццесціражальнасцю і маладосцю. Імяна маладосць характарная для ўсёй працы калектыву тэатра. Зразумела, па прагледжаных спектаклях былі вызначаны крытычныя заўвагі: аб рэжысёрскай трактоўцы і аб музычным афармленні, аб асобных выканаўцах і знешніх эфектах пастаўчонай часткі. Гэтая сабрэска крытыка была карыснай і шмат дапамагала ў нашай працы.

У чым жа сакрат поспеху нашага тэатра? Перш за ўсё ў репертуары. Гастрольны репертуар быў поўнасьцю новым для

юных і дорослых глядачоў Гомеля. Кожны спектакль мы ўважліва перагледзелі, забяспечылі два сіклады выканаўцаў на асноўныя ролі. «Ніроднай адмені і замяны спектакля», — такі быў дэвіз нашых гастроль. Асабліва ўважліва мы адносіліся да афармлення вымяжных спектакляў. І дзе б ні паказаў тэатр спектакль, ён быў паўнацэнным, як па лініі афармлення, выканання, так і па лініі афармлення. На жаль, у нас усё яшчэ існуе недаацэнка вымяжнага спектакля, дзе замест афармлення, якое б выдзіла вобраз спектакля, стварала патрэбную атмасферу для актёраў, стаяць адны куцікі, крэсла і столік, якія «абыгрываюцца» ў кожнай дзеі. Такое «судное» афармленне прыносіць шкоду спектаклю і глядачам.

У нас імаст гаворач аб гастрольных мерапрыемствах... Аб рэкламе і «касавых» спектаклях, арганізацыі глядачоў... Мы, зразумела, не супраць гэтых мерапрыемстваў. Аднак самым лепшым мерапрыемствам з'яўляецца высокадзейны мастацкі спектакль. Нашы глядачы добра разбіраюцца ў пытанніх тэатральнага мастацтва. Ніжэй «касавы» спектаклі яго не зацікавяць, калі яны не жыццёвыя, фальшывыя і бездзейныя. Зусім другога пункту гледжання прытрымліваюцца, напрыклад, кіраўнікі Магілёўскага тэатра, якія пачынаюць і канчаюць гастролі нікапробнай меладрамай «Ураган». Няўжо глядачы нашы не жадаюць бачыць на сцене гэтага тэатра другі спектаклі, апрача «Урагана» ці «Як кіраваць конкай»? Такі лёгкадумны падыход да задавальнення культурных запатрабаванняў нашых глядачоў нельга апраўдаць нікімі фінансавымі меркаваннямі, тым больш, што практычна гастроль паказвае, што сапраўдным «касавым» спектаклем з'яўляецца высокадзейны спектакль з жыццёвымі канфілікатамі і праўдзіннымі вобразамі.

Не менш важнае пытанне ў правядзенні гастроль — сувязь калектыву тэатра з глядачамі. Творчыя сустрачкі артыстаў на заводах, будоўлях, калгасах, выступаюць на тэлебачанні і радыё — усё гэта не толькі прапаганда і рэклама творчасці тэатра, але спрыяе калектыву наведвання спектакляў заводамі, навукальнымі ўстановамі, калгасамі. Сувязь з глядачамі ўмацоўваецца не толькі на спектаклях, але і пасля спектакля. Сапраўднае ўражанне аб пастаўках складаецца пасля

закрыцця заслоны. Тым больш патрэбна для кожнага актёра і рэжысёра шырока гутарка з глядачамі, іх водгулі і крытыка. Без гэтага кантакту не можа быць поспеху і ў час гастроль.

Мне здаецца, што мы гэты кантакт знайшлі ў камсамольскіх арганізацыях і моладдзі Гомеля, знайшлі на спектаклях і пасля спектакляў: у сабрэсках сустрачак, выступленнях на заводах, парках, творчых сустрачак. Імяна таму моладзь і юныя гомельчане былі душой нашых гастроль. Мы не толькі вучылі сваіх глядачоў, як трэба жыць, вучыцца, працаваць, любіць сваю Радзіму, але і самі вучыліся ў іх. Глядачы былі нашымі пастаўнікамі і сябрамі. Ніякай частей былі выключна гэтага сустрачы і размовы, някая больш уважліва чытае артыст кожны запіс аб сваёй ролі ў кітэ водгуляў, някая сур'ёзна задумваецца над словамі глядачаў; някая падумае і тэатральны рэжысёр не толькі над дадатнымі бакамі свайго спектакля, але і над недахопамі. Някая мацней гучыць у творчых калектывах страгнае слова савецкага глядача. Імяна аб гэтай сувязі мастака з жыццём гаварыць К. С. Станіслаўскі: «Някая актёры зразумелі, якая задача пастаўлена жыццём перад усімі намі, якія абавязкі перад шырокімі масамі глядачоў ляжаць на нас. Іх выконвае толькі той, хто з гэтымі масамі ўдзельнічае ў агульным будаўніцтве і разам з імі рэчае». Гэтыя словы акрамя гаворач аб той непаўднёвай творчай сувязі, якая павінна існаваць паміж дзеячамі савецкага тэатра і глядачамі.

Гастролі ўзабагацілі нас новым творчым і арганізацыйным вопытам, узабагацілі новымі жыццёвымі навірамі, творчымі матэрыяламі для будучых спектакляў. Гастролі паказалі, што нашы глядачы ў першую чаргу цікавіцца арганізацыйным репертуарам. Яны, натуральна, цікавіцца, як расце беларускае тэатральнае мастацтва, як яно адлюстравала на сцене жыццё свайго народа. Лепшыя песні рускай і класічнай драматургіі заўсёды аймалі і будуць займаць пачаснае месца ў репертуары тэатраў БССР, але наша гадоўная мэта — стварыць, у першую чаргу спектаклі аб жыцці беларускага народа. Імяна гэтыя спектаклі вырашваюць поспех гастроль.

Ул. СТЭЛЬМАХ.

дирэктар тэатра юнага глядача.

ПІСЬМЫ У РЕДАКЦЫЮ

Дапамагаць раённым літаб'яднанням

Ужо некалькі год пры рэчыскай раёнай газеце «Зара камуні» існуе літаратурнае аб'яднанне. Яно аб'ядноўвае 20 пачынаючых паэтаў, празаікаў, драматургаў і крытыкаў.

У апошні час праца літаратурнага аб'яднання актывізавацца. Дзейсню дапамогу аб'яднанню аказвае рэдакцыя раёнай газеты. Але гэтага нельга сказаць пра райком камсамола, які ў першую чаргу павінен дапамагаць маладым пачынаючым аўтарам.

Цілер у сувязі з працоўнай да IV з'езду пісьменнікаў БССР прафайна Саюз пісьменнікаў Беларусі, разам з іншымі вядомымі творчымі пытаннімі, трэба больш увагі звярнуць і на літаратурнае аб'яднанні пры раённых газетках.

М. КАРПАЧОУ.

Старажытны парк знішчаецца

На тэрыторыі калгаса «і-е Мая» Рагачоўскага раёна знаходзіцца старажытны парк. Гэта цудоўны куток беларускай прыроды.

У час нямецка-фашыскай акупацыі волярагі знішчылі ўсю агароджу парку, узарвалі палішчы сажалкі. Месца, дзе калісьці гадваліся пушкі, рыба, і сёння застаецца без вады, забалочанае. У парк паседаў каля зялёнага, замест таго, каб аднавіць былую палішчу парку, праўдзіннае калгасна і сельскі савет пачалі спрачацца, каму павінна належыць гэты парк і прышлі да згоды раздзіліць яго паміж сабою. Так аказалася тэту два гаспадары. Сельскі савет на сваім участку паўраўнаважана мастацтва спыноўвае вядомыя дрэвы, якія ахоўваюць больш двух тысяч фруктовых дрэў ад паўночных ветраў. Колькасць іх у кожным днём узрастае. Тут заўсёды валдзіліся бабы, апошнія з іх былі па-далекаўнішкі значнымі 11 чэрвеня г.г. Бранішчэры пакуль што застаюцца беспаскаржымі.

Летам мінулага года па распараджэнню існасных кіраўнікоў калгаса і сельскага савета магутны бульдозер выкараваў гомжыя ады з руж, бэзу, бузіны, акацыі, каліны і іншых дэкаратыўных дрэў, якія былі вакол саду. І гэты збройнае толькі для таго, каб забяспечыць тэатрыку лепшае навіранне за фруктовым садом. У садзе не вядуцца пасады маладых дрэў, ён зарос пустазеллем.

Ф. БЫКАУ, загадчык навукальнай часткі Беліцкай школы Рагачоўскага раёна.

НЕРАЗУЧНЫ З ПЕСНЯЙ

Скончылася рэпетыцыя харавога калектыву. Усе разійшліся. Патухлі агні ў раённым Доме культуры. Толькі адно шырока расчыненае абло ўсё доўга свеціцца ў начной цемры. І пільне над шхімі вуліцамі Слаўгарада, над духмянымі садамі задушэнага мелодыя. Слышыцца запозненая пракожыя для будынку Дома культуры, пастаяна, паслухаючы і іх твары асветліць дэплага лагодная ўсмішка.

— Наш кампазітар складае новую песню...

У Слаўгарадскім раёне добра вядома самадзейнае кампазітар Валіяніна Барысенку. Яго песні часта гучаць у парку над кручамі Сожа. Іх спяваюць і гарадскі і сельскія хоры.

Пасябраваў з песняй Барысенка яшчэ талы, калі служыў у Савецкай Арміі. Уздзілічыў у армейскім хоры, навучыўся іграць на акардыёне, быў заватарам на вечарах мастацкай самадзейнасці.

З акардыёна не разлучаўся Валіяніна Барысенка і пасля дэмабілізацыі з Савецкай Арміі. Акампаіраваў хоры і салістам на камірацтву ў раённым Доме культуры, сам пачаў выступаць з сольнымі музычнымі нумарамі. Тады і запыла яму ў

сэрца думка самому ствараць песні.

На першых парах самадзейнага кампазітара напаткалі нібытачы. Гэта і не дзіўна: спецыяльнай музычнай адукацыі ён не меў, вучыўся самастойна, ды і парацца не было з нім. Яму паркампазітаваў зварушчыва да каго-небудзь з беларускіх кампазітараў. Ён паслаў пісьмо, з атам і свае творы кампазітару П. Палкавару. Кампазітар уважліва азнаёміўся з творчасцю Валіяніна Барысенкі, даў яму каштоўныя парады. Гэтая дапамога вопытнага таварыша надала Барысенку і сілы і ўпэўненасць.

За апошнія гады самадзейны кампазітар стварыў каля трыццаці песняў. Многія з іх напісаны на словы маладых паэтаў Магілёўшчыны: «Карчачына» на словы Васіля Лук'ячыка, «У садочку» — на словы Алеся Гарэліка і іншых. А за песню «На сцяг фестываляў» на словы Шапавалова паэта Сяргея Храмыкоўва з Хоцімскага раёна, Валіяніна Барысенка быў узнагароджаны дыпламам першай ступені абласнога фестываля моладзі і атрымаў пуцьбоку на VI усветны фестываль у Маскве.

Дзёйна рыхтуецца самадзейны кампазітар да вядлікага свята беларускага народа. Ён працуе над «Песняй пра родны край» на словы Кастуса Кірэнкі, над «Застольем» на словы Максіма Танка і іншымі творами, прысвечанымі слаўнаму юбілею нашай рэспублікі.

Валіяніна Барысенка аказвае дапамогу калгасным харавым калектывам. І дапамагае не толькі як мастак кіраўнік раёна Дома культуры, але і як самадзейны кампазітар. Яго

можна часта бачыць у Вяскавічах, Рэжыці, Траслуці і іншых вёсках. Ён праводзіць заняткі з удзельнікамі харавых калектываў, робіць музычную апрацоўку народных песняў, якія нарадзіліся і спяваюцца ў вёсках раёна.

Многа і натхнёна працуюць Валіяніна Барысенка і іншыя самадзейны кампазітары Магілёўскай вобласці над стварэннем песняў пра родны край, пра светлую і шчасную долю савецкага чалавека, пра яго вядлікую стваральную працу. І праца самадзейнага кампазітараў была ім аказвалася пастаянна творчай дапамогай.

— Пажадала было б, — гаворыць Валіяніна Барысенка, — каб за групай самадзейных кампазітараў у кожнай вобласці быў замайаваны кампазітар-прафесіянал. Тады творчая дапамога самадзейным кампазітарам наліла б не выпалковы, які ціпер, а сістэматычны характар. Добра было б, каб хоць адзін раз у год рэспубліканскі дом народнай творчасці вылаваў зборнік лепшых твораў самадзейных кампазітараў.

З гэтымі меркаваннямі нельга не згадзіцца.

Я. ТАРАСАЎ.

ПЕРАДЗ'ЕЗДАЎСКАЯ ТРЫБУНА

СЮЖЭТ І КАМПАЗІЦЫЯ РАМАНА

Я. ГЕРЦОВІЧ

Ці часта гаворым мы пра сюжэт мастацкага твора з поўным веданнем справы, з глыбокім разуменнем яго функцыі і ролі ў раскрыцці чалавечых характараў? І ці не мы, крытыкі, вінаваты ў тым, што сюжэт твора нярэдка разглядаецца ў адрыне ад эстэты і ідэі твора, ад жыццёвага мадэля твора, які пераплаўлены пісьменнікам у мастацкія вобразы, разглядаецца як нейкая незменная і адвечная катэгорыя форм? Чацей за ўсё сюжэт тлумачыцца як пэўны комплекс фармальнага прыёмаў, прызначэнне якіх — заінтрыгаваць чытача, завабіць яго ў палон, адкуль ён не здолее выбрацца раей, чым закрые апошнюю старонку кнігі.

Сюжэт — не футляр, у які можна пакладзіць і дарэгуяр з чыстага золата, і капешную брадзгалу з самага тынага матэрыялу. Ніякай прымак не дапаможа, калі ў мастацкім творы не вывезлены цікавы і арганічныя вобразы людзей і адзістві іх грамадскіх і асабістых функцыяў. Толькі фармалісты могуць ізаляваць сюжэт ад усяіх астатніх кампанентаў мастацкага твора, гаварыць аб яго самастойнасці і незалежнасці, аб існаванні гатовых сюжэтных схем, якімі можна з аднолькавым поспехам карыстацца для вырашэння розных творчых задач.

Форма і змест не ляжаць на двух розных паралельных лініях і разглядаюцца іх трэба ў дыялектычным адзістві, пры якім і ў літаратуры, як і ў іншых сферах пачынаюцца прымаць вяртасця з зместам. Спачатку пісьменнік вырашае, што ён хоча сказаць чытачу, а потым ўжо думае, якую налішчваю форму надаць сваёму твору, каб найбольш поўна дзейнічаў задуму. Пэўнае значэнне мае і сама па сабе псіхалогія творчасці. У галаве пісьменніка могуць быць нейкія свае думкі аб асобных жыццёвых з'явах, нейкія іх не звязаныя або мала звязаныя паміж сабою вобразы, сітуацыі. Але гэта пакуль што значыць толькі сыры матэрыял, разрозненныя звесткі, якія трэба скляпаць у адзіны лагуч, чаго не зробіш без загала абдуманнага намеру, без яркага акрэсленай мэты. А мэты ў пісьменніку можа быць толькі адна: сродкамі мастацкага слова прыцягнуць

агульную ўвагу да важных грамадскіх праблем, актыўна спрыяць перамоце новых, больш прагрэсіўных форм жыцця.

Ідэя, тэма, сюжэт нараджаюцца ў пісьменніка з неабходнасці выявіць свае адносіны да рэчаіснасці, прынамсі, да тых яе праўд, што найбольш блізкія яму ў сілу яго асабістага жыццёвага вопыту, светаадчування і індывідуальных асаблівасцей. Але і гэта не ўсё. Сама работа над мастацкім творам з'яўляецца своеасаблівым пазіцыям дзейнага, больш паглыбленага пазнавання рэчаіснасці. Пісьменнік можа зацікавіцца новай з'явай, новым фактарам і ў быццё і свядомасці людзей, новымі сітуацыямі і тэндэнцыямі, народжанымі ў сетрахах грамадства. Але не абавязкова, каб ён усё пачаў толькі тады, калі ўсё зразумела і ўсвядомлена да канца, раскрасіў усё сувязі, адценні, грані, асаблівасці новай з'явы, што зацікавіла яго як мастака. Так бывае, толькі пры адлюстраванні праблемных грамадстваў этап